

GORJE SRCA

VJERSKI LIST

IZDAJE STARSKO KNJIZEVNO DRUŠTVO SV. CIRILA
I METODA — IZLAZI SVAKI DRUGI UTORAK

Godina II — Broj 18

RIJEKA, 12. KOLOVOZA 1947.

Poljarna plaćena u gotovom

Cijena za pojedini broj 5 lra.
u Jugoslaviji 2.— dinara.
Pretplati za svaki mjesec 12
lra. u Jugoslaviji 1.— dinara.
Oglas stoji 10 lra za svaki
dan više u Brini i stupca.

Četrdesetpetogodišnjica Staroslavenske Akademije

Potrebno je, da s ponosom gledamo na ustanovljenje svojih važnih kulturnih ustanova, jer su one jedan od temelja za napredak naroda i za mjesto, koje on zauzima među ostalim kulturnim narodima. Jedna je od takvih naših kulturnih ustanova bez dvojbe Staroslavenska akademija. Od njezina ustanovljenja prošlo je već 45 godina, jer je ustanovljena god. 1902. i to u Krku. Pokrenuo je i ustanovio blagopokojni biskup dr. Mahnić, a materijalnu i moralnu potporu pružio mu je kanonik Dragutin Parčić, koji je izdao glagoljski misal te je Akademiji ostavio svoje rukopise.

Svrhu Staroslavenske akademije označuju njezina pravila: »Marno proučavanje staroslavenskoga jezika; zato će ona prema svojim sredstvima nastojati: 1) da se jedan ili dva svećenika za to stručno izobrazu, 2) da svećenici, određeni za glagoljske župe, upoznaju staroslavenski jezik, a za to će namaknuti glagoljska slova, da Akademija uzmogne takva djela izdavati, 3) da izlaze liturgične knjige i druge staroslavenske izvore«. Iz prvog krčkog sinoda (I. Sin. 73-74) razvidno je, da je biskup Mahnić u pismu, pisanom u Vatikan, spomenuo kao svrhu Akademije, da se časnici spomenici starijih vremena čuvaju od propasti i da se podržavaju u dužnom poštivanju, a među takve spomenike spada također staroslavenski jezik.

Kako je biskup Mahnić taj jezik poštivao, vidi se po tomu, što je o njemu pisao ovako: »Staroslavenski jezik svet je jezik, iako je davno umro. Ostao nam je poput latinskoga kao svetinja u svetim obredima. U tom jeziku prikazuje se sveta misa i djele se svete tajne. Svet je to jezik. Svećenici treba da ga poput latinskoga potpuno usvoje. I nije zato dovoljno one malo, što se u nekim gimnazijama predaje, sve se to lako zaboravi, ali svećenik treba da uvijek pamti jezik, u kojemu obavija svete tajne vjere, da ne bi moleći bio kao mjeđ, koja zveči, ili praporac, koji ječi (I. Kor. 13, 1)» (V. knjigu Mahnić) od fra Ignacija Radčić str. 134.)

Budući da je kanonik Parčić umro iste godine, u kojoj je bila Akademija ustanovljena, pozvao je biskup Mahnić k sebi u Krk iz Praga dra Vajsa, čijom je suradnjom izdala Akademija ova djela: »Male Proroke«, »Liber Ecclesiasticus«, »Ugotovjanje k mise«, »Toni k mise«, Djelovi pjevanje mise, Parčić »Abecedarij i njegovu glagoljsku slavicu, Stašičevu notarsku knjigu, a god. 1912.—1913. i svoj posebni »Vjesnik«. Knjige Svetoga Pisma izdane su stariom crkvenom ćirilicom (v. istu knjigu o Mahniću str. 135).

Poslije Mahnićeve smrti ujedinila se je Staroslavenska akademija s Bogoslovkom akademijom u Zagrebu. Nakon toga čina nije ona pokazala nikakva života. Sada se u Zagrebu opet pokreće pitanje Staroslavenske akademije. Kada bude ta akcija urodila plodom, vratit ćemo se ponovno k toj Ustanovi.

hrana nipošto nije dostajala za život, postio je svaki petak na dan smrti Gospodinove. Ujutro i uvečer sastajali su se svi internirci na jednom mjestu, gdje su ih pozivali. Dolazio je i taj pastor. Više puta je pred svima optuživao zapovjednika riječima: »Vi ste masovni ubojica. Optužujem vas pred sudom Vječnoga Boga. Optužujem vas, što ste ubili internircе...«. Tu je spomenuo one, koji su bili ubijeni u posljednje vrijeme. Na blagdan kušao je propovijedati. No nikada nije mogao progovoriti više od par riječi. Cim je progovorio, stražari su ga odmah ušutkali. Na Uškrs je na primjer uskliknuo: »Tako kaže Gospodin: Ja sam uskrnuće i života. Za internircе njegov je glas bio glas sa drugog svijeta, koji je osuđivao Antikrista.

Nacisti su strašno bježali pred Židovima koji si nijesu mogli pribaviti vizum, da se odele u kakvu drugu državu. Židovi su dolazili u logoru u dotična ne-židovima samo kod dnevnog obroka. Dok je bilo drva, sastao se je Steinwender sa Albertom Suessem, bečkim novinarom. Brzo su se sprijateljili. Vrstala ih je ne samo zajednička sudbina, već i zajednički interes. Obojica su bili pisci. Suess se nije nikada interesirao za vjerska pitanja, a još manje za vjerski život. Za Božić 1939. Steinwender je doznao, da se je Suess počeo zanimati za vjerska pitanja samo kao književnik. Radi premještanja za dvorišta za piljenje drva nijesu se vidjeli više mjeseci. No na Veliku Subotu došao je Suess k svome prijatelju svećeniku, te mu je izjavio, da je odlučio postati kršćaninom, kad ga otpuste iz logora.

za. I opet na dalje vremena nijesu vidjeli. Nekoliko dana prije Usmaha Suesse se je kriomice približio svećeniku. Iako dosta mlad, teški ga je život u logoru oslabio, pa je izgledao starački, no iz njegovih se je očiju odraživala čvrsta odluka. Bez uvodno izjavio je svećeniku: »Druže, odložio sam. Siguran sam da neće živ isći iz logora. Moj san, da ću se vratiti u katedralu sv. Stjepana, neće se ispuniti. Inače veliku molbu na vas! Bit će li me mogli izdati ovdje u logoru?« Svećenik je odmah pristao. Krst Židova u logoru! Strašna je to bila stvar! Kad bi se to doznalo, i svećenik i Židov bili bi izvrnuti trajnim neprimlikama! Iza nekoliko sati tajne poduke svećenik se je uvjerto, da je duša obraćanika potpuno pripravna za sv. krst. Krst se je imao obaviti negdje u šumi u predvečerje Duhova. Drugi svećenik, Andrija Rieser, imao je biti kinom. Kad je Steinwender saopćio Suesu, taj je uhvatio obje ruke svećenika, te je sa suzama u očima uskliknuo: »Sad sam našao svoj mir! Dan prije krsta je Steinwender radio u sgradi SS-a. Razmišljao je što će drugi dan progovoriti obraćaniku. Najednom čula se velika vika. Za čas banuo je u sobu svećenik Rieser. Promućuo je: »Ubili su Alberta«. Sa prozora gledali su skupinu Židova, koji su nosili kamenje. Među njima bio je Suess, koji je krvario. Kad nije mogao više nositi kamenje, jedan ga je stražar dotakao. Steinwender tvrdi, da je to bio ne samo krst želje, nego krst krvi.

Tako je živjela crkva u Buchenwaldu, u kojoj je također bio Krist sa onima, koji su trpjeli.

Engleski kardinal u slavenskim zemljama

Utorak pred Tijelovom zaustavio se je u Pragu na putu u Poljsku kardinal B. Griffin nadbiskup Westminsterki (Londonski). Doletio je iz Amsterdama na Ruzinjsko zračno polje, gdje ga čekao praški nadbiskup, nuncij i zastupnik ministarstva vanjskih poslova. Njegova se Uzoritost nije mogla zadržati u Pragu nego samo nekoliko sati. Promatrao je s udivljenjem neke povjesne spomenike grada Praga, a poslije se je zadržao kardinal u daljem razgovoru sa nadbiskupom, koji ga je izvjestio o životu čehoslovačkih katolika te je nastojao rasprišati mnoge neispravne ideje, koje su se na zapadu razširile, dapače i kod katolika, o čehoslovačkim prilikama. Nadbiskup je spomenuo također nepovoljne izvještaje o katoličkim čehoslovačkim prilikama, tiškano i u engleskim katoličkim časopisima. Kardinal je primjetio, da engleski episkopat nema nikakva izravna utjecaja na političku liniju tih časopisa. Jednako se je kardinal ogradio u zauzimanju stanovništva prema bilo kojim političkim pitanjima. Nadbiskup je pozvao kardinala na daljnji boravak u Pragu, nakon što se vrati iz Poljske. Kardinal nije mogao glode toga ništa obećati. Nadbiskup i nuncij ispratili su ga na Wilsonov kolodvor u svrhom željom, da nekoliko sati provedenih u Pragu ne bude jedinim boravkom Londonskog kardinala u čehskom glavnom gradu. Kardinal Griffin — taj razmjerno mladi crkveni dostojanstvenik — ina u svjetlu 45 godina — pripada najzanimljivijim i najkarakterističnijim današnjim katolicima. To mu prvom doprinosi njegovo putovanje. Poslije rata putuje u Francusku, i u Belgiju, u Njemačku i u Ameriku. Kako izvještaju poljske novine, posjetit će u Poljskoj osim drugoga Osvjećim, pogledat će sadobivene rane, koje je nazivam Poljski zaočak. Češki list »Katolik« donosi, da kardinal izjavljuje, kaže, da se i narodnog plahoštva treba radovati za to zuzimanje engleskoga kardinala za naše slavenske prilike.

„KRIST U KONCENTRACIONOM LOGORU“

(Svršetak)

U prošlom smo broju donesli prvi dio članka o vjerskom životu u Buchenwaldu, kako ga opisuje njemački kanonik Leonard Steinwender u svojoj knjizi »Krist u koncentracijom logoru«.

Ovdje donosimo drugi dio tog članka: Posljednji sakramenti za umiruću nijesu se mogli dobiti. Na svećenici su kroz dan često molili: »Podi kršćansku dušu s ovoga svijeta... Preporučujem te svemogućemu Bogu, predragi brate... Neka slavno društvo anđela izide susret tvojoj duši...«

Nikakav sprovod nije bio dovođen, ali uvečer poslije smrti kojega od drugoga molili su svećenici: »Kojek vječnjara mu, Gospodine itd.

Duh zajednice, kojemu je bio izvor u općinstvu svetih, družio je te vjernike u životu i smrti. Često su se sjedali zvonova, koji su pozivali njihove kod kuće na sv. misu. Znali su, da se njihovi kod kuće sjedaju u molitvama. Austrijski barun Gausch više puta je svoje drugove potjecaj, da Crkva taj dan slavi i toga i toga sveca.

Sv. Augustina je pisao o dvjema dr. pravama ovako: »Dvije ljubavi prema sebi i prema Bogu stvorile su dvije različite države: zemaljska i nebeska. I

u Buchenwaldu stajale su dvije države jedna proti drugoj. Jedna je bila na vrhuncu svoje moći, druga na oko nemoguća. No kako je bila nemoguća brutalna sila u borbi sa moralnim heroizmom mnogih interniranih.

Nacisti su upotrebljavali sva moguća sredstva, da moralno utaku one, koje su držali u logorima u svrhu zaštite i čuvanja. Već su samu internaciju proglašili za dovoljan razlog razvoda braka. Ženu kojega internirca često puta su silili, da pristane na razvod braka. Za mnogoga internirca bio je tešak udarac, kad su ga svali u uređ, te mu saopćili, da ga je žena ostavila. Dne 1. svibnja 1938. bili su internirci prvi put prisiljeni da prisustvuju dšanju nacističke zastave. U svečanoj tišini bila je dana zapovijed: »Dojte kapete!

Bližu zapovjednika stajao je protestantski pastor Schneider, koji nije htio posrdvati svastiku (ključasti križ) znajući, da je to protuberantski znak. Stajao je uspravno pokrpite glave — prosvjedovao je mučke. Stražari su ga odmah odveli u bunker. Trinaest mjeseci bio je izvrnut najtežem mučenju, dok ga nije smrt oslobodila svake daljnje muke. Ne misao trpljenje nije moglo ngasiti vatru njegove duše. Iako mu

Promjena u vodstvu riječke biskuplje

Riječki biskup Mons. dr. Ugo Camozzo ostavio je ovih dana riječku biskupiju dozvolom Sv. Stolice te je otišao u Italiju. Zasad se je nastanio kod patrijarha u Veneciji. Prigodom svojeg odlaska upravio je svećenstvu, redovnicima i vjernicima riječke biskuplje oproštajno pismo, u kojima svbna izražuje svoju zahvalnost i pozdrav te javlja imenovanje novog administratora uz poziv, da ga odano i sinovski slušaju.

U isto vrijeme imenovala je Sv. Stolica kao apostolskog administratora Mons. Karla Jamnika, dekana u Trnovom. Rodjen je god. 1891. u župi Vele Lašće u Sloveniji. Bogoslovne nauke svršio je u gorickom sjemeništu, a zaređen je bio god. 1916.

Novom apostolskom administratoru izražuje naše uredstvo srdačne čestitke te mu želi mnogo sreće i uspjeha u novom radu.

NOVIM BISKUPOM U LURDU I TARBEU

imenovan je mgr. Petar Théas. Prije je bio biskup u Montaubanu. Za vrijeme rata bio je u jednom njemačkom koncentracijom logoru u Francuskoj, osuđen na pristupi rad. Nijemci su ga više puta htjeli premješitati u Njemačku, no svaki put je nešto spriječilo tu njihovu namjeru na pr. bombardiranje savznika ili sobotaka seljeničara.

Kako žive katolički Baski

Već oko stotinu godina bori se jedan od najmanjih naroda, vjerojatno nevjerojatni i nekatalički evropski narod: Baski (na granici Francuske i Španjolske sa glavnim gradom Bilbao) za svoju slobodu, koju su im bili oteli španjolski kraljevi i plemstvo. Kad je Španjolska proglašena republikom godine 1931, dobili su Baski svoju narodnu vladu u Bilbao-u, na čelo koje je stupio odlični mladi napredni katolik Jose Antonio de Aguirre. Kad je general Franco započeo borbu protiv republikanske vlade, ustali su i Baski protiv njemu za obranu svoje slobode i jezika. Na desetak baskijskih svećenika bilo je strijeljano, a oko 170 njih prošlo je Francove koncentracijske logore. Mnogo Baska pobjeglo je u Francusku. Među njima i dva biskupa. Francuski katolici dočekali su ih srdačno. Sam pokojni pariski kardinal Verdier bio je na čelu odhoda za pomoć baskijskim izbjeglicama. Najglasovitiji listovi kršćanske orijentacije (Sept, Esprit i t. d.) odlično su zastupali i branili osnovna prava i slobodama Baska u slobodno političko, kulturno i vjersko razvoju. Baskijski svećenici pokrenuli su u Francuskoj svoje glasilo "Anyaka".

Hat je strahovito pogodio baskijsku zemlju. Hitlerovski avijataci uništili su napadajem iz zraka grad Guernicu i u njemu mirno stanovništvo. Među Baskima bio je uveden tuđi španjolski jezik u crkve i škole. Cvijet baskijskog naroda ostao je u Francuskoj i nastavio borbu za slobodu.

Kad je Hitler okupirao Francusku, pobjegao je predsjednik baskijske vlade preko Berlina i Švedske u Ameriku. Nakon rata vratilo se je u Pariz, gdje zajedno s prijateljskim snagama katolonskog i španjolskog naroda vodi borbu za slobodnu španjolsku. Diplomatsko predstavnika baskijske vlada priznalo su mnoge države, među njima Francuska, Jugoslavija, Engleska, Vatikan, Meksiko, Venezuela, Panama i t. d. Tesko da postoji mali narod na svijetu, koji tako žarko ljubi svoju slobodu i kršćanstvo i koji tako filavo i kulturno vodi borbu za slobodu kao simpatični Baski. U toj borbi uživaju oni simpatični svih naprednih kato-

lika. Južno Amerika, zapadne Evrope i slavenskih naroda. Predstavnik naše staroske hrvatske i slovenske manjine na nekadanjima kongresima društva evropskih manjina sklopili su u svoje vrijeme usko prijateljstvo s predstavnicima Baska. Ni je nikakvo tuđi i Slavini u Italiji i Baski u španjolskoj, premda narodi sa visokom kulturom, bili su kao žrtve imperijalizma i fašizma lišeni svojih osnovnih vjerskih i narodnih prava, te su se već onda našli na istoj liniji borbe za narodnu, vjersku i društvenu slobodu.

Premda se baskijski narod nalazi danas u izvanredno teškim prilikama: u španjolskoj prisiljen, a u Francuskoj u emigraciji, ipak razvija vrlo jak kulturni i vjerski život. Spomenut ćemo samo neke značajnije stvari.

Sestogodišnjica sv. Katarine Sienske

Ove godine slavi se 600-godišnjica sv. Katarine Sienske, koja se je rodila god. 1347. Ta je svetica veoma zanimljiva. Roditelji su joj bili seljaci. Bila je 25-o djeteta u obitelji. Uza sve to, što nije imala nikakvih škola, naučila je sama toliko, da još i danas zauzima važno mjesto u talijanskoj književnosti. Iz njezinih se spisa vidi ne samo velika naravna darovitost za književnost, već i duboko poznavanje vjerskih pitanja. Svoje tiho traganje je već od rane mladosti. Kroz cijeli život pratila ju je bolest. Sve je svoje muke darovala Bogu kao naknadu za grijehе čovječanstva. Bila je ne samo inteligentna i sveta, već je nekom neodoljivom silom znala osvojiti ljude za svoje ideje. Znamenita su pisma, koja je pisala svojim prijateljima i znanjcima. Pisala je ljubežno i prijazno, ali otvoreno i odlučno. Životopis joj je napisao Rajmund iz Kapue, njezin duhovni vođa. Izšla je iz neugledne obitelji, ali uza sve to došla je u ve-

Baskijska delegacija u Parizu izdala je vrlo dobro uređivan polumišeslovesnički "Kružni Dnevnik" (Glas Baska), kroz koji sukulja silna želja za slobodom, kulturnu zrelost i kršćansku svijest baskijskog naroda.

4. lipnje posjetilo je Aguirre Toulouse. Najprije je posjetilo kardinala nadbiskupa Migra Saliega. Kardinal je izrekao nekoliko riječi dobrodošlice te se krasno izrazio o baskijskom rodu riječima: "Molim Boga, da bismo jednog ne dalekog dana u obnovljenoj španjolskoj usmogli ugledati slobodnu Kuzkadij (Baskiju). Završavajući zamolio je predsjednika Aguirre-a dozvoliti, da može poljubiti baskijsku zastavu. Na koncu je kardinal podijelio svoj blagoslov čitavoj brajnoj.

16. Očue Papa Pijo XII. proglasio je Sv. atinja svecem baskijskog ugodnika Božjeg Michela de Garicota-a. Najveći i najmilijelji baskijski svetac, zaštitnik baskijskog naroda, jest sv. Ignacije Lojolski, osnivač Družbe Isusove.

kojeg je ostro napao nacionalni socijalizam. Tu je igrao važnu ulogu u pitanjima u internacionali, a postigao enobodjenja čitavo je u svim većim holandskim dvoranama. Napisao je rane knjige apologetičke i moralnog sadržaja. Osim toga je on poznat kao egizotolog.

Jacques Maritain

Već god. 1940. izšla je u Engleskoj knjiga "Na vjeru", koja donosi ličnu filozofiju 23-jeve odličnih misli i pisača našega vremena. Knjiga je bila preštampana god. 1941, 1942, 1944. i 1945. Već se iz toga vidi, kako je pobudila veliko zanimanje. Među inim donasja i filozofiju Jacques-a Maritain-a (č. Zaka Maritena). Maritain je jedan od najodličnijih modernih katoličkih filozofa. Odlučio se humanošću i dubinom svoje misli, a i opsegom svoga znanja. Rodio se god. 1882. u protestantskoj obitelji. Učio je filozofiju na francuskom sveučilištu u Parizu. Postao je pristasa Henrika Bergsona, a god. 1906. postao je pod uplivom Leona Bloya katolikom. Njegova se istraživanja uglavnom tiču sv. Tome Akvinskog, ali je pisao i o drugim pitanjima, koja nijesu u vezi s njegovim skolastičkim studijama. Predavao je na sveučilištima u Toronu i Cikagu u Americi. Zatim je bio profesorom filozofije na "Institutu Katoličkom" Institutu u Rimu kao francuski poslanik kod Sv. Stolice. Njegova su važnija djela: Umjetnost i skolasticizam, Uvod u filozofiju, Vjera i kultura, Andeoski Naučitelj, Stupnjevi znanja, Pravi humanizam.

Kao što smo već spomenuli, i Maritain je u gore navedenoj knjizi izložio svoju filozofiju. Evo nekoliko njegovih misli!

Kao dječak bio je odgojen u duhu »liberalnog protestantizma«. Kasnije je spoznao razne faze laičke misli. Na koncu ga je filozofija njegovih učitelja na pariskom sveučilištu Sorboni dovela do zdvajanja glade razuma. Znanstvenik Felix je Dantec mislio je, da će Maritain i njegova zaručnica postati učenicima njegova biološkog materijalizma. Međutim je Bergson bio prvi, koji je udovoljio Maritainovoj dubokoj želji za metafizičkom istinom i to time, što mu je vratilo osjećaj apsolutnoga. Prije nego ga je osvojio Toma Akvinski, stajao je Maritain pod uplivom Peguya, Bergsona i Leona Bloya. Godinu dana nakon što je upoznao Bloya, pokrstio se je zajedno sa svojom ženom, a kumovao im je Bloy. Pošlo je postao katolikom, upoznao je Tomu Akvinskoga. Prošao je sve nauke modernih filozofa, ali oni su ga svi razočarali. Međutim kad je upoznao filozofiju Tome Akvinskoga, osjetio je neko prosvjetljenje razuma. »Moje zvanje kao filozofa postalo mi je jasno«, ističe Maritain. »Znao sam, ako ne podem za Tomom«, napisao je u jednoj od svojih prvih knjiga. Trideset godina išao je tim putem rađajući i boreći se. Jedino svjeto, koje dolazi od mudrosti, što je nastala kroz stoljeća, omogućilo mu je, da je potpuno razumio modernu misao. »Bog nas uči«, naglasuje Maritain, »pomoću naših razočaranja i za-bluda, da na koncu razumijemo, da moramo vjerovati samo Njemu, a ne ljudima.«

njena krivica. Naravno blaženstvo je veselje, kakvo osjećamo katkada na ovom svijetu, a nadnaravno je veće nego što pripada našoj naravi, jer proizlazi iz izravnog gledanja Boga, do kojega nas Bog uzdigne.

Da navedemo jedan primjer. Kraljevstva djeca dobivaju obično kraljevstvo ili kraljevsku čast svojih roditelja. Ako narod odzime kralju kraljevsku krunu, ostat će bez nje i njegov sin. Da li je narod učinio time kraljevu sinu kakvu krivicu? Nije, jer mu narod i onako nije dužan dati kraljevsku krunu. Sin je kraljevn, ali mu nije učinjena krivica.

Holandski svećenik na radiu

Jedna između najpopularnijih ličnosti među katolicima i nekatalicima, koji govore na holandskom radiu, jest Henrik de Greeve. Govori po sata svake subote uveče, i to o aktualnim pitanjima, a slušaja ga tisuće i tisuće slušalaca. Rođen je u Amsterdamu. Postao je »glasovit zbog svojih korizmenih propovijedi, u kojima je sa dubokim osjećajem tumačio Isusovu muku. Godine 1938. osnovao je »Bezimenu ligu«, kojoj mogu pripadati i katolici i nekatalici. Liga je započela svoje djelovanje sa geslom: »čistupajt, sebičnost, širiti ljubav! Toj liji govori on svake subote uveče. Samo izvjestitelji u nepogodnim utakmicama između toliko slušalaca kao on. Svaki mjesec daje svojim slušaocima »novo geslo. Gesla su bila na pr. »Popravljaj svijet, ali najprije sebe« - »Poštenje ne korumpira.« -

«Dobrota ne na točke, ljubav ne na izkaznice! Tiskalice a tim geslima dijele se svaki mjesec po čitavoj Holandiji. Njegov poziv, da ljudi daju stakla onima, koji su u lijev bombardirani ostali li bez stakala na prozorima, imao je izvanredan uspjeh. Mnogi, koji su imali dvostruka stakla, skinuli su jedno i dali za one, koji su ostali bez stakala. Kad je napadno neka društva za osiguranje zbog njihovih prevrnutih uvjeta u policama za osiguranje, odredila je vladu istragu. Dr. Ritter, nekatalik, napisao je životopis tog svećenika. Ritter je naime bio zatvoren zajedno s njime kao talac i to više godina. Zatvorili su ih Nijemci u vrijeme okupacije. Uslijed toga je dakako prestala »jelovati gore spomenuta liga. Dok je bio u koncentracionom logoru, napisao je neumorni svećenik igru »Četvrti burac u

Ivica to upitao. Sutio je i razmišljao. »Striče, majka plače svakog dana.«
»Starac je znao uzrok: novo Pavline žalosti i njezinu tuzu. Pisao je rođak iz tudine, da je Baski bio teško bolestan. Prehladio se je, kad su ga neke noći bacili pijana iz društva pod mlo nebo. Nakon što se je nekoliko oporavio, nestao je.«
»Izgubio je, zaukula je Pavla, dok je starac čitao pismo. «Nikad ga više neću vidjeti. O Kraljice neba, zar nijesam dostojna, zar me nećeš ulišati?«
»Ne grješli, Pavlo. Marija će ga dovesti, ako je upće dostojna, da te ikada vidi.«
»Gorčina se je Ludila u starčevem srcu. Gle, kod kuće ima vrijednu ženu zlatna srca, a on tretu u svijetu najljepše godine.«
»Majka je plakala za izgubljenim, koji je nestao u svijetu i životu poput kama u dubokom moru. Njezin se bol izljevao u sroce djeteta, koje je vidjelo majčino patnje.«
»Starac je razmišljao, kilmao glavom i zurio sad u dječaka sad preda se. Što da odgovori?«

»Striče, da podjem još jedamput na Goru?«
»Ti? Zar sam? u čudu će starac.«
»Da, zar.«
»Starac je zašutio i zamislio sa. Napokon će:«
»Fodli Ivice!«
»Mislite li, da će Majka Božja pomoći?«
»Hoće. Dječje molbe ne može odbiti.«
»Poći ću odmah sutra. Majka će poći na posao u susjedno selo. Hoćete li me doći probuditi, kad majka otiđe?«
»Hoću. I još ću ti donijeti kruha i komad sira za na put. Za ostalo će se pobrinuti Majka Božja.«
»A put? Ne znam, jesam li ga dobro zapamtio.«
»Kad ne znaš dalje, pitaj dobre ljude.«
»A ako ne bude ljudi?«
»Pomoći će Gospa iz Gore.«
Ivica se je smilao od radosti.
»Da budeš sigurniji, uzmi sa sobom medaljicu Majke na Gori na srebrnom lancu, koji je darovao otac majci na dan vjenčanja. Uzmi je i objesi oko vrata. Ništa nećeš sagriješiti, jer ćeš je

vratiti, kad se povraši.«
»Drugog dana rano jutro ustala je Pavla i zajutrkivala. Za Ivicu je pripremila šalicu u peč, da se hrana ne ohladi. Zatvorila je vrata i otišla, nakon što je postavila ključ na uobičajeno mjesto na prozoru, da ga nadije stigne.«
»Tek je zakrenula za sroce kuće, eto starca Antuna kod prozora.«
»Ivica, ustani! Vrijeme je!«
»Dugi udah odgovorio je iz postelje.«
»Što je?«
»Vrijeme je, Ivice. Majka je otišla. Zuri se, jer je put dug.«
»Dosta na Goru? Ivica će skivšiti iz postelje. Skočio je u kuhinju, da se opere. Starac je uzeo ključ a prozora i otvorio vrata.«
»Dječade, da ne zaboraviš medaljice.«
»Uzet ću je odmah. U ormaru je. Vidiš sam je sinoć.«
»Ivala Bogu i Gospi na Gozi... Bez brige, maliku, Djevica će te čuvati na putu.«
»Upravo je izlazio sunce nad gorama. Starac ga je pratilo kroz selo, da ga ne bi lko izgubio, kuda ide tako sam,

i zdrazio od puta. Do milina je pošao s njima. Zaustavio se je ondje, gdje cesta zakroče oko brda.«
»Bog te pratio, Ivico, i Majka Božja, Gospa iz Gore. Muš je vrnuće za pomoć, jer je otac u tudini opomno bolestan.«
»Bolest?«
»Uzdihnuo je maleno tijelo, bojažljivo su pogledale oči, nježno se je lice uznemirilo i glas je drhtao.«
»Bolestan, Ivica. Zato je jedina pomoć, da još jedamput hodočastiš na Goru. Andeo čucar udahnuto ti je tu misao, možda i Djevica srma. Zato će te sigurno ulišati.«
»Sigurno me neće ulišati.«
U rijčima hodočasnika nije bilo sumnje, niti straha u jasnim mladim očima, niti slabosti u koraku, kad se je kratkimi riječi oprostio od starca i pošao sam dalje cestom.
Starac se stao na zakretanju i gledao za njim, dok nije nestao među drvećem.
»Bill a njime Bog i Gospa iz Gore.«
»Kao u sanjama stupao je Ivica svojim posvećenim putem.«
(Svršit će.)

